

www.lpwscheme.org.uk



Cynllun Grant Mannau Addoli Rhestredig

DIWYGIWYD MAI 2011

DARLLENWCH HWN YN DRYLWYR CYN LLENWI'CH CAIS

Arweiniad ar y Cynllun Grant Mannau Addoli Rhestredig

Tabl Cynnwys

Cyflwyniad	1
Y Broses 4 Cam	2
Cam 1 – Man Addoli	3
Cam 2 – Adeilad Rhestredig	4
Cam 3 – Gwariant Cymwys	5
Cam 4 – Llenwi'r Ffurflen Gais	7

Cyflwyniad

Mae'r arweiniad hwn wedi'i lunio i'ch cynorthwyo i lenwi'ch ffurflen gais. ***Darllenwch hwn yn ofalus cyn llenwi'r ffurflen gais.*** Os bydd angen mwy o gymorth arnoch, yna ffoniwch un o'n gweithredwyr ar 0845 601 5945. Codir pris galwad lleol am yr alwad.

Byddwn yn cadw rhywfaint o'r wybodaeth a roddir i ni ar gyfrifiadur. Byddwn yn defnyddio'r wybodaeth hon er mwyn prosesu ceisiadau a grantiau ac i gynhyrchu ystadegau. Mae'n bosibl y bydd rhywfaint o'r wybodaeth hon yn cael ei rhannu â sefydliadau eraill sy'n rhoi grantiau, fel English Heritage, Cronfa Dreftadaeth y Loteri, dosbarthwyr perthnasol eraill y Loteri ac asiantaethau treftadaeth y gweinyddiaethau datganoledig, sef Cadw, Historic Scotland, ac Asiantaeth yr Amgylchedd Gogledd Iwerddon er mwyn osgoi dyblygu taliadau.

Cefndir

Mae'r Cynllun Grant Mannau Addoli Rhestredig yn rhoi grantiau tuag at y TAW a wariwyd yn gwneud atgyweiriadau i adeiladau rhestredig a ddefnyddir yn bennaf fel manau addoli cyhoeddus.

Cyllid sydd ar gael

Mae cyllideb flynyddol sefydlog gan y cynllun. Hysbysir am hynny ar ddechrau pob blwyddyn.

Gwneir taliadau unwaith bob chwarter, a bydd y gyfradd sy'n daladwy yn dibynnu ar werth yr hawliadau cymwys a dderbyniwyd yn y chwarter hwnnw, gyda thaliad pro rata i'w dalu ar bob hawliad.

Y cyfanswm grant sy'n daladwy mewn ymateb i unrhyw gais fydd 20% o gostau'r prosiect (h.y. y cyfanswm sy'n daladwy fydd y gyfradd TAW lawn yn sgil gwariant cymwys). Os na ddefnyddir cyfanswm y cyllid mewn unrhyw chwarter, bydd ar gael yn y chwarter dilynol, ond ni fydd modd ei drosglwyddo rhwng blynnyddoedd ariannol. Cawn ein hatal gan reolau cyfrifo rhag trosglwyddo cyllid dros ben ar ddiwedd blwyddyn i'r flwyddyn ariannol nesaf.

Cyhoeddwn bob chwarter gwerth yr hawliadau dilys a dderbyniwyd a gwerth a chyfradd canran daladwy'r hawliadau a wnaed.

Cynllun Grant Mannau Addoli Rhestredig

Mae'r cynllun:

- yn berthnasol dim ond ar gyfer gwaith cynnal a chadw ac atgyweiriadau ar adeiladau rhestredig a ddefnyddir yn bennaf fel manau addoli;
- yn berthnasol i fannau addoli rhestredig ledled y DU sy'n cael eu cynnwys ar gofrestr cyhoeddus o'r adeiladau rhestredig a gedwir ar gyfer Cymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon;
- yn berthnasol i fannau addoli rhestredig pob crefydd;
- yn berthnasol i fannau addoli rhestredig sydd ym mherchnogaeth neu wedi eu breinio mewn nifer o sefydliadau cenedlaethol penodol sy'n gofalu am eglwysi segur;
- ond yn derbyn ceisiadau ar ôl gwneud y gwaith; ac
- ond yn derbyn hawliadau lle cyflwynir anfonebau cyn pen 12 mis o ddyddiad yr anfoneb.

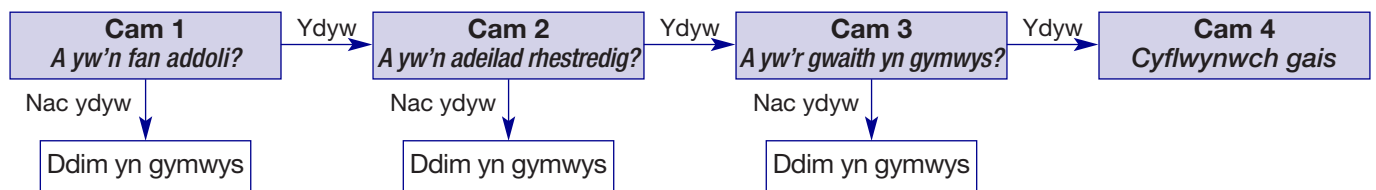
I weld a ydych chi'n gymwys ar gyfer y cynllun ai peidio, dilynwch y broses 4 cam a ddisgrifir ar y tudalennau canlynol.

Y Broses 4 Cam

Bydd y broses 4 cam a welir isod yn eich cynorthwyo i ddeall p'un ai ydych yn gymwys ar gyfer y cynllun, ac os ydych o'r farn eich bod, cewch gymorth i lenwi'r ffurflen gais.

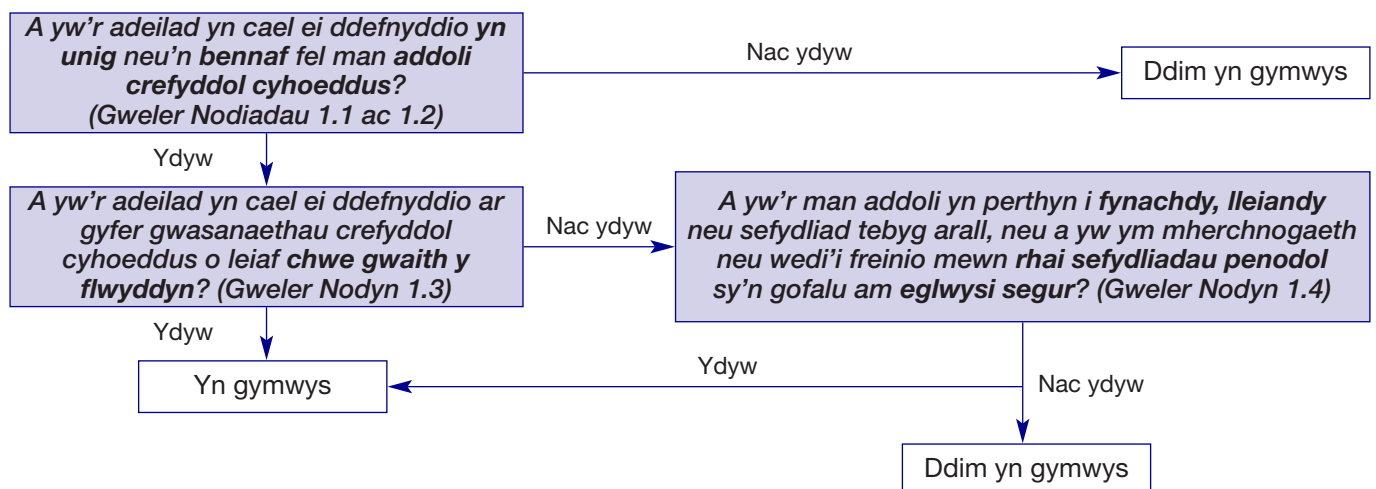
Os ydych am unrhyw gymorth yna ffoniwch un o'n gweithredwyr ar 0845 601 5945. Codir pris cyfradd leol am alwadau.

Y Broses 4 Cam



Disgrifir y camau yn fanwl isod.

Cam 1 – Man Addoli



Nodyn 1.1: 'yn unig neu'n bennaf'

Rhaid i'r adeilad gael ei ddefnyddio'n unig neu'n bennaf fel man addoli cyhoeddus.

Ni fyddwn fel arfer yn derbyn bod neuaddau eglwys yn cael eu defnyddio'n **bennaf** fel man addoli cyhoeddus. Bydd angen i chi ddarparu tystiolaeth bod mwy o ddefnydd yn cael ei wneud o'r lle fel man addoli cyhoeddus na chyfanswm yr holl ddefnyddiau eraill. Er mwyn bod yn gymwys, rhaid i neuadd fod yn adeilad rhestredig ynddi hi ei hun.

Pan fydd Neuadd yn cael ei defnyddio'n bennaf fel man addoli crefyddol cyhoeddus, byddwn ond yn talu costau mewn perthynas â'r defnydd hwn, a bydd angen i'r holl anfonebau felly gael eu dosrannu'n unol â hynny.

Adeiladau rhestredig ategol Nid yw'r rhain yn cael eu cynnwys oni bai eu bod yn bodloni holl amodau'r prif adeilad, h.y. cânt eu defnyddio'n unig neu'n bennaf fel man addoli crefyddol cyhoeddus.

Nodyn 1.2: 'man addoli cyhoeddus'

Bwriad y cynllun yw cynorthwyo gydag atgyweirio manau addoli lle byddai'r costau'n gyfrifoldeb cynulleidfa leol neu enwad neu grŵp ffydd cydnabyddedig. Nid yw **capeli preifat, a chapeli mewn ysgolion, colegau, prifysgolion, ysbytai, carchardai ac elusendai** yn gymwys o dan y cynllun oni bai bod **POB UN** o'r canlynol yn gymwys:

- Mae'r adeilad ar gael i'r cyhoedd am o leiaf 6 gwasanaeth crefyddol y flwyddyn, ac mae'r argaeledd hwnnw'n cael ei gyhoeddi ac nid yw trwy wahoddiad yn unig;
- Unig ddiben neu brif ddiben yr adeilad yw man addoli crefyddol cyhoeddus;
- Cyfrifoldeb cynulleidfa leol neu grŵp ffydd cydnabyddedig yw'r costau atgyweirio.

Nid yw adeilad a ddefnyddir neu sydd ar gael i'w ddefnyddio gan weinidog crefydd yn unig neu'n bennaf fel preswylfa i gyflawni dyletswyddau ei swydd yn cael ei gynnwys. Lle bo'r adeilad yn bodloni'r holl feini prawf cymhwyster eraill ond yn cynnwys rhan sylweddol o le at ddibenion heb fod yn rhai addoli, e.e. llety, gweithgareddau hamdden, paratoi bwyd ar raddfa fasnachol ac ati, ni fyddwn yn talu am atgyweiriadau i'r rhannau hyn.

Mae'r cynllun yn cynnwys sefydliadau crefyddol â chyfansoddiad ffurfiol yn unig. Gofynnir i chi ardystio bod y sefydliad crefyddol sy'n defnyddio'r man addoli:

- â statws elusennol neu yn cael ei gydnabod yn elusen gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi neu Gyllid y Wlad yn yr Alban neu Ogledd Iwerddon; neu yn cael ei gwmpasu gan gyngor plwyf eglwysig, neu
- os nad yw'r un o'r rhain yn berthnasol, gofynnir i chi roi copi o'ch cyfansoddiad

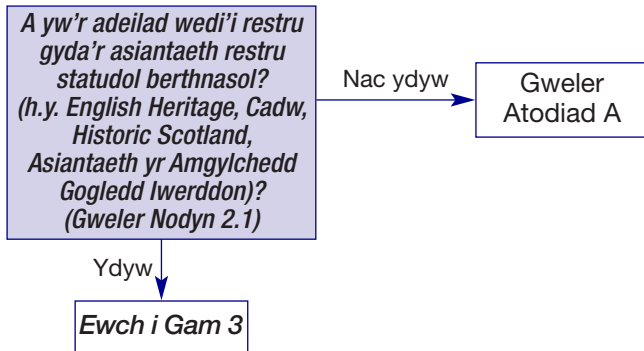
Nodyn 1.3: 'chwe gwaith y flwyddyn'

Rhaid i'r adeilad gael ei ddefnyddio fel **man addoli cyhoeddus** o leiaf **chwe gwaith y flwyddyn**. Gofynnir i chi dystio bod hyn yn wir, a gellir gwneud ymholiadau pellach.

Nodyn 1.4: 'mynachdai, lleiandai a sefydliadau penodol sy'n gofalu am eglwysi segur'

Nid oes gofyn i fannau **addoli a ddefnyddir gan fynachdai, lleiandai** neu sefydliadau tebyg eraill, ac eglwysi ym mherchnogaeth neu wedi'u breinio mewn sefydliadau penodol sy'n gofalu am **fannau addoli segur** fel yr Ymddiriedolaeth Capeli Hanesyddol, Cyfeillion Eglwysi Digiyaill, Ymddiriedolaeth Eglwysi Segur Yr Alban, Ymddiriedolaeth Cadw Eglwysi ac Ymddiriedolaeth Adeiladu Crefyddol Cymru, ddangos bod yr adeiladau yn cael eu defnyddio ar gyfer addoli crefyddol cyhoeddus o leiaf chwe gwaith y flwyddyn. Ar gyfer **mynachdai a lleiandai a sefydliadau tebyg o ffydd arall**, y rhan honno o'r adeilad a ddefnyddir at addoli crefyddol yn unig sy'n gymwys. Nid yw rhannau eraill o'r adeilad yn gymwys (e.e. y rheiny a ddefnyddir at ddibenion llety, fel lle bwyta ac ati). Os yw'r gwaith yn cynnwys rhannau sy'n gymwys a rhai nad ydynt yn gymwys, yna rhaid nodi'r rhaniad wrth wneud y cais.

Cam 2 – Adeilad Rhestredig



Os anfonir eich cais yn ôl atoch oherwydd na allwn adnabod rhestrriad eich adeilad, nid yw hyn o reidrwydd yn golygu nad yw'ch eglwys wedi'i restru – gall olygu bod y manylion a gofrestrwyd ar y pryd ychydig yn wahanol i'r rhai a nodir ar y ffurflen gais. Dylech ddychwelyd eich ffurflen gais ynghyd â'r gwaith papur i ddangos eich rhestrriad gyda'r asiantaeth restru statudol berthnasol.

Mae gwirio'r cofnodion statudol i gadarnhau bod eich adeilad wedi'i restru'n ffurfiol yn rhan o'n proses gymeradwyo.

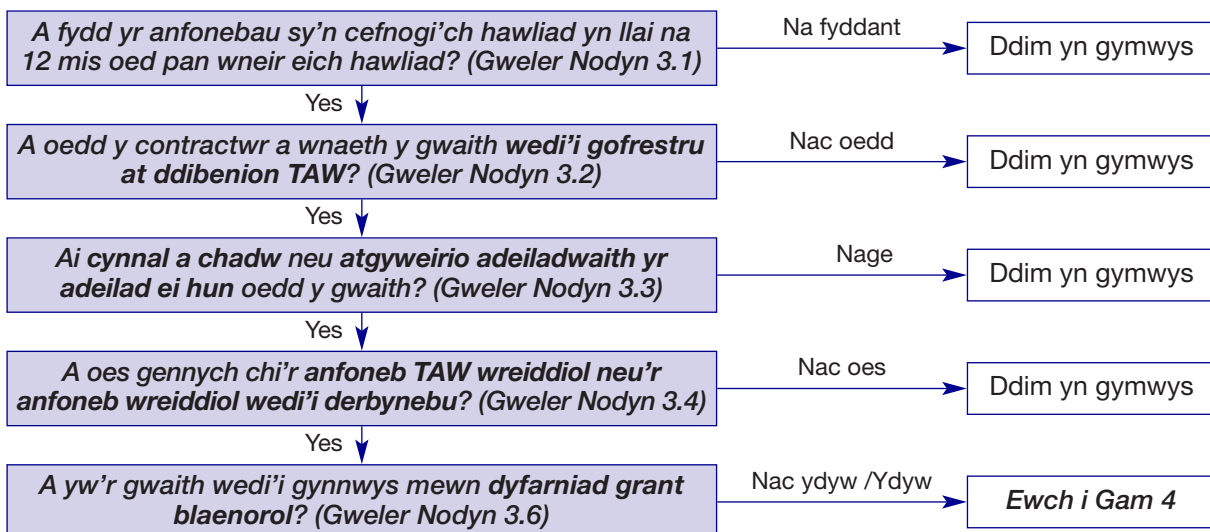
Gellir restru adeiladau am eu pwysigrwydd pensaernïol neu hanesyddol, cysylltiad hanesyddol agos â phobl neu ddigwyddiadau pwysig yn genedlaethol, neu eu gwerth fel rhan o grŵp, gan yr awdurdod restru yn eich gwlad. Mae oedran a phrinder yn ystyriaethau perthnasol, ond po hynaf yr adeilad, tebycaf yw y bydd wedi ei restru. Nid yw adeiladau sy'n llai na deng mlynedd ar hugain oed yn cael eu hystyried ar gyfer eu restru fel arfer.

Gwelir y manylion am sut i restru adeilad yn Atodiad A.

Nodyn 2.1: 'adeilad rhestredig'

Er mwyn bod yn gymwys i wneud cais, mae'n rhaid bod eich eglwys wedi'i restru gyda'r asiantaeth restru statudol berthnasol (English Heritage, CADW, Historic Scotland neu Asiantaeth yr Amgylchedd Gogledd Iwerddon), a rhaid i'ch cais ymwneud ag atgyweiriadau a wnaed tra bod y rhestrriad mewn grym.

Cam 3 – Gwariant Cymwys



Nodyn 3.1: Anfonebau dros 12 mis oed

Ni fydd anfonebau'n cael eu derbyn mwyach lle bônt dros 12 mis oed o'u dyddiad i ddyddiad derbyn y cais am grant.

Nodyn 3.2: 'wedi cofrestru at ddibenion TAW'

Mae'n rhaid i gontractwr sydd wedi'i gofrestru at ddibenion TAW wneud y gwaith a'r cynnal a chadw cymwys. Ni allwch hawlio at ddibenion TAW ar ddeunyddiau oni bai eu bod wedi eu hymgorffori yn yr adeiladwaith gan gontractwr sydd wedi ei gofrestru ar gyfer TAW.

Dylech sicrhau bod y contractwr wedi'i gofrestru at ddibenion TAW trwy ofyn am ei rif/rhif cofrestru TAW, y mae'n rhaid ei dđangos ar yr anfoneb. Cynhelir gwiriadau archwilio cyn talu ar ganran o hawliadau. Os cewch eich dewis ar gyfer un o'r gwiriadau hyn, dylech fod yn ymwybodol y byddwn yn cysylltu â'r holl gontractwyr rydych wedi hawlio TAW oddi wrthynt ar eich cais, er mwyn cadarnhau'r manylon gwahanol.

Gall manau addoli sydd wedi eu cofrestru at ddibenion TAW am eu bod yn codi tâl mynediad neu'n cynnal gweithgareddau busnes, dalu cyfradd TAW net wirioneddol is ar eu hatgyweiriadau o dan gytundeb â Chyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Y lefel o TAW anadferadwy yn achos yr adeiladau hyn fydd yr uchafswm sy'n daladwy o dan y cynllun, a dosrennir y ffigur hwn wedyn yn unol â gwerth hawliadau a dderbyniwyd yn y chwarter y derbynir yr hawliad ynddo.

Nodyn 3.3: 'atgyweirio neu gynnal a chadw'

Dim ond gwaith a wneir i atgyweirio neu gynnal a chadw'r adeilad sy'n gymwys.

Mae'r adeiladwaith yn cynnwys ei sylfeini, waliau, toeau, nwyddau dŵr glaw, draeniau, arwynebau mewnol, lloriau, grisiau, pen grisiau, dargludyddion mell t a'i holl ddrysau a ffenestri (mae hyn yn cynnwys cynnal a chadw ffenest yn ogystal ag atgyweirio, ac felly gall darparu rhwyll i amddiffyn ffenestr werthfawr fod yn gymwys).

Bydd gwaith ar osodiadau a chyflenwadau **gwresogi**, **plymwaith** a **thrydanol** yn gymwys dan yr amgylchiadau canlynol yn unig:

- Bod angen gosodiad neu gyflenwad dros dro er mwyn gwneud y gwaith atgyweirio cymwys, a'i fod yn cael ei symud ar ôl gwneud y gwaith;
- Roedd gosodiadau mewn cyflwr gweithio da o'r blaen, ond fe'i difrodwyd wrth wneud atgyweiriadau cymwys;
- Roedd angen eu symud er mwyn galluogi i'r gwaith cymwys gael ei wneud yn unig.

Nid ydynt yn gymwys lle:

- Bo'u hangen am resymau lechyd a Diogelwch (dirywiad oherwydd oed); «
- Gwnaed yr un pryd â'r gwaith cymwys; neu
- Cawsant eu difrodi ar yr un adeg â phan roedd yr adeiladwaith yn cael ei atgyweirio.
- Bod y gwasanaethau yn cael eu huwchraddio o ganlyniad. (*Byddwn yn talu hyd at gost ailosod y gosodiadau gwreiddiol. Lle na fydd y rhain yn ymarferol neu'n gyfreithlon mwyach (yn unol â'r gyfraith neu weithdrefnau cyfredol), dylech gael pris gan y contractwr sy'n gyfwerth ag ailosod y gosodiadau gwreiddiol a chynnwys hyn gyda'ch cais.*)

Lle'r oedd angen symud gosodiadau dim ond i alluogi gwneud gwaith cymwys, byddwn ond yn talu i ailosod y lefel ofynnol o osodiadau i wneud yr atgyweiriadau cymwys i'r adeiladwaith. Disgwylwch y bydd rhannau yn cael eu harbed a'u hailddefnyddio lle bynnag y bydd modd. Lle'r ystyrir ei bod yn fwyaf cost effeithiol i symud gosodiadau yn gyfan gwbl cyn cychwyn ar waith yr adeiladwaith, dylech ddarparu dilysiad proffesiynol o hyn cyn cychwyn ar y gwaith er mwyn dilysu'r graddau ei fod yn gymwys. Ni fyddwn yn talu unrhyw grant pan na ddilyni'r y camau hyn.

Nid yw gwaith i **osodion a gosodiadau**, fel gosodiadau cegin neu doiled, gorchuddion llawr, dodrefn, silffoedd, hysbysfyrddau ac eitemau datgysylltiol yn gymwys.

Nid yw codi **adeiladau newydd neu rannau o adeiladau** yn gymwys. Nid yw newidiadau, ac atgyweiriadau yn deillio o newidiadau, yn gymwys.

Nid yw gwaith a wneir ar **adeiladau ac adeileddau ategol**, fel cerrig bedd a chofebion mewn mynwentydd, waliau terfyn, waliau cynnal, clwydi, gerddi, pyrth mynwentydd neu feysydd parcio yn gymwys.

Ni dderbynnir ceisiadau ar gyfer **arolygon**, **adroddiadau** ac **archwiliadau** yn unig. Gellir hawlio unrhyw ffioedd am waith a wnaed cyn y gwaith perthnasol pan gânt eu cefnogi gan anfoneb am yr holl waith y maent yn cyfeirio ato neu ran ohono. Rhaid i'r gwaith hwn gael ei wneud gan contractwr wedi'i gofrestru ar gyfer TAW. Ni fyddant yn gymwys lle bônt yn rhan o anfoneb ffioedd proffesiynol.

Rydym yn defnyddio'r term 'draeniau' i olygu'r pibwaith sy'n cario d r o'r safle yn hytrach na'r hyn sy'n cario dŵr i'r safle. Mae atgyweirio draeniau (dŵr budr, dŵr wyneb, Ffrengig) neu waith cynnal a chadw arnynt neu nwyddau dŵr glaw yn gymwys os ydynt o fewn y waliau terfyn. Os nad yw'r anfoneb yn nodi'r math o ddraen, rhaid cynnwys hyn gyda'r cais.

Ni ellir gwneud cais am **ddeunyddiau** os na fyddant wedi'u hymgorffori yn yr adeiladwaith gan contractwr wedi'i gofrestru at ddibenion TAW a'u bod yn berthnasol i waith cymwys. Yn ogystal, ni ellir eu hawlio os na chânt eu cefnogi gan anfoneb berthnasol y contractwr.

Mae atgyweirio **Allorau** neu wneud gwaith cynnal a chadw arnynt yn gymwys yn unig pan fo'r allor wedi'i hadeiladu fel ei bod yn rhan o adeiladwaith yr adeilad neu wedi'i hymgorffori'n barhaol ynddo (h.y. byddai ei symud yn difrodi'r adeiladwaith). Os dyma'r achos, gwnewch hyn yn glir ar y ffurflen gais. Nid yw allorau yr ystyrir eu bod yn ddodrefn symudol yn gymwys.

Mae atgyweirio **Cofebion** neu wneud gwaith cynnal a chadw arnynt yn gymwys yn unig pan gânt eu hadeiladu fel eu bod yn rhan o adeiladwaith yr adeilad neu wedi'u hymgorffori'n barhaol ynddo (h.y. byddai eu symud yn difrodi'r adeiladwaith). Os dyma'r achos, gwnewch hyn yn glir ar y ffurflen gais.

Mae **rheoli plâu** yn gymwys ar yr amod ei fod yn ymwneud â'r adeiladwaith. Os na fydd yr anfoneb yn nodi'r math o bla, mae'n rhaid cynnwys hyn yn y cais.

Mae atgyweirio difrod sydd wedi'i achosi i'r adeiladwaith o ganlyniad i **ladradau metel** (gan gynnwys adnewyddu metelau sydd wedi'u dwyn) yn gymwys. Yn y mwyafrif o achosion, bydd yswirwyr yn talu costau difrod o'r fath; fodd bynnag, ni fydd y rhain fel arfer yn cynnwys swm y TAW, y dylid ei adennill drwy'r cynllun hwn. Dylech sicrhau nad yw'r anfoneb sy'n cefnogi'r cais wedi'i chyfeirio at y cwmni yswiriant, ond yn hytrach at yr eglwys, neu gyswllt perthnasol yn yr eglwys. Os nad oes yswiriant gennyh, gellir hawlio'r swm TAW llawn o hyd drwy'r cynllun hwn. Dylech fod yn ymwybodol, fodd bynnag, nad yw rhai mesurau ataliol (gan gynnwys Technoleg **SmartWater**) yn gymwys.

Hawliadau yswiriant. Mae prif yswiriwr mannau addoli, sef Ecclesiastical Insurance Group, sy'n cynnwys polisïau a roddwyd gan Ansvar, The Baptist Insurance Company a Methodist Insurance, wedi dweud y bydd yn talu unrhyw hawliadau cymwys **gan gynnwys TAW**, sy'n golygu na fydd ceisiadau'n gymwys mwyach o dan y cynllun.

Rhestr Wirio Eitemau Cymwys

Mae'r rhestr ganlynol yn nodi'r eitemau sydd naill ai'n gymwys neu ddim yn gymwys yn unol â'r cynllun. Sylwch, nid yw'r rhestr hon yn un derfynol gan y gall fod rhai eitemau nad ydym wedi'u cynnwys. Os ydych yn ansicr p'un ai yw'ch cais yn gymwys ar gyfer derbyn grant ai peidio, ffoniwch y Cynllun Grant Mannau Addoli Rhestredig yn uniongyrchol ar 0845 601 5945.

EITEMAU CYMWYS

ADEILAD

Atgyweirio'r to

- Atgyweirio'r gangell
- Atgyweirio festri
- Atgyweirio'r tŵr
- Atgyweirio'r parapetau
- Atgyweirio'r trawslathau
- Ailblastro
- Ailbwyntio
- Atgyweirio'r gwaith carreg
- Atgyweirio gwaith pren (*yr adeiladwaith*)
- Atgyweirio Nwyddau Dŵr Glaw
- Atgyweirio cafnau
- Ailosod gwydr mewn ffenestri
- Rhwyllau / Barau ffenestri
- Atgyweirio'r croesfâu
- Atgyweirio pinaclau
- Atgyweirio rhonau
- Atgyweirio talcenni
- Atgyweirio draeniadau (*dŵr glaw, dŵr budr, draen Ffrengig neu suddfan ddŵr – oll y tu fewn i'r waliau terfyn*)
- Atgyweirio ffenestri (*neu ailosod tebyg am ei debyg*)
- Atgyweirio'r llawr (y llawr ei hun/ teils yn unig)
- Atgyweirio'r Aileuro'r ceiliog gwynt
- Atgyweirio'r meindwr

- Dargludydd mellit
- Polyn baner (*dim ond os yw ar eglwys*)
- Croes (*dim ond os yw ar eglwys*)

ALLANOL

- Atgyweirio'r/ Aileuro'r ceiliog gwynt
- Atgyweirio'r meindwr
- Dargludydd mellit
- Polyn baner (*dim ond os yw ar eglwys*)
- Croes (*dim ond os yw ar eglwys*)

MEWNOL

- Atgyweirio drysau (*os ydynt wedi'u hadeiladu yn yr adeiladwaith neu wedi'u hymgorffori ynddo*)
- Atgyweirio allorau (*os ydynt wedi'u hadeiladu yn yr adeiladwaith neu wedi'u hymgorffori ynddo*)
- Atgyweirio'r bedyddfaen (*os yw wedi'i hadeiladu yn yr adeiladwaith neu wedi'i hymgorffori ynddo*)
- Cofebion (*os ydynt wedi'u hadeiladu yn yr adeiladwaith neu wedi'u hymgorffori ynddo*)
- Paentio waliau / Murluniau (*costau teithio yn gymwys hefyd*)

CYFFREDINOL

- Trin lleithder
- Rheoli Plâu

- Cael gwared ar Asbestos (*Ile'i defnyddir fel deunydd adeiladu*)
- Cloeon / Colfachau
- Grisïau (*tebyg am ei debyg yn unig*)
- Glanhau (*os yw hyn o ganlyniad i waith cymwys*)
- Rhagbaratodau (*ar gyfer gwaith cymwys yn unig*)
- Gwaith Trydan (DIM OND os:
 1. *y gwnaed peirianwaith trydanol dros dro er mwyn gwneud gwaith cymwys, neu*
 2. *y cafodd peirianwaith trydanol a oedd yn gweithio'n dda ei ddifrodi wrth wneud gwaith cymwys – yn yr achos hwn, dim ond y peirianwaith trydanol a ddifrodwyd a fydd yn cael ei gynnwys*)
- Plymwaith (*fel y gwaith trydan*)
- Gwaith addurno (*os bydd hyn o ganlyniad i waith atgyweirio cymwys, neu yn waith cynnal a chadw'r adeiladwaith*)
- Ffrâm Cloch
- Gwaith / Arolygon ymchwiliadol (*dim ond lle mae hyn yn arwain at waith atgyweirio cymwys a'i fod yn cael ei wneud gan contractwr wedi'i gofrestru ar gyfer TAW*)

DDIM YN GYMWYS

MEWNOL

- Allor (*os yw'n sefyll yn rhydd, wedi'i gosod neu'n ddatgysylltliol*)
- Bedyddfaen (*os yw'n sefyll yn rhydd, wedi'i gosod neu'n ddatgysylltliol*)
- Gorchudd lloriau
- Cofeb (*os yw'n sefyll yn rhydd, wedi'i gosod neu'n ddatgysylltliol*)
- Canllawiau
- Organau
- Eisteddleoedd (*gan gynnwys clustogau pen-glin, hesorau a chlustogau seddau*)

ALLANOL

- Gwaith palmantu
- Cael gwared ar goed
- Waliau terfyn
- Rheiliau
- Pyrth mynwentydd
- Waliau cynnal

CYFFREDINOL

- Gwaith trydan
- Plymwaith
- Storio eitemau
- Deunyddiau yn unig (*rhaid eu hymgorffori naill ai mewn anfoneb contractwr wedi'i gofrestru ar gyfer TAW, neu fod contractwr wedi'i gofrestru ar gyfer TAW yn eu defnyddio ar gyfer gwaith cymwys*)
- Gwaith mynediad neu newidiadau sy'n ofynnol er mwyn cydymffurfio â'r Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd (*gan gynnwys Archwiliad Mynediad a ffioedd proffesiynol perthnasol*)
- Clychau a rhaffau clychau
- Ffioedd proffesiynol
- Taliadau Awdurdod Lleol
- Cloiciau

- Cael Gwared ar Asbestos (*Ile caiff ei ddefnyddio i inswleiddio pibelli, gwres a'r boeler*)
- Gwaith iechyd a diogelwch
- Addurno (*sy'n berthnasol i waith atgyweirio nad yw'n gymwys, neu y dewisir ymgymryd ag ef*)
- Cynllun Cynnal a Chadw
- Hysbysfyrdau
- Silffoedd
- Cypyrddau

Nodyn 3.4: 'anfoneb TAW'

Gyda'ch cais, mae'n rhaid cyflwyno **anfoneb wreiddiol** (neu anfoneb wreiddiol wedi'i derbynebu) oddi wrth y contractwr sy'n ardystio bod TAW wedi'i thalu. **Ni fydd ceisiadau'n cael eu talu heb y dystiolaeth ddogfennol wreiddiol hon. Nid yw llungopïau o anfonebau yn dderbyniol.**

Ni fydd anfonebau'n cael eu derbyn mwyach lle bônt dros 12 mis oed o'u dyddiad i ddyddiad derbyn y cais am grant.

Rhaid i bob anfoneb ddangos rhif cofrestru TAW contractwyr, a'r dyddiad cyflwyno. Os nad yw'r manylion hyn wedi'u nodi, bydd yr anfoneb yn annerbyniol, a bydd eich cais yn cael ei wrthod.

Os nad yw'r anfonebau gwreiddiol gennych, gofynnwch i'r contractwr eu hailgynhyrchu cyn cyflwyno'ch cais. Os yw'r contractwr yn methu ag ailgynhyrchu'r anfoneb, fe'i derbynnir cyn belled ag bo'n cael ei anodi 'copi gwirioneddol ac ardystiedig', wedi'i lofnodi a'i ddyddio gan y contractwr. Rhaid i gopïau o anfonebau ddangos y dyddiad cyflwyno gwreiddiol hefyd.

Dim ond gwaith y talwyd TAW arno sy'n gymwys.

Lle bo cais yn cynnwys anfoneb sy'n berthnasol i adeiladau cymwys neu rai nad ydynt yn gymwys, atgyweirio neu waith cynnal a chadw, rhaid datgan y rhaniad naill ai yn yr anfoneb neu yng nghlofn 4 cwestiwn 23.

Lleiafswm gwerth gwaith sy'n gymwys ar gyfer y cynllun yw £1,000 (heb gynnwys TAW). Gall cais gynnwys nifer o anfonebau llai, ond rhaid i bob hawliad fod ar gyfer gwaith sy'n gymwys o dan y cynllun a rhaid iddynt ffurfio cyfanswm hawliad o nid llai na £1,000 net. Byddwch yn ymwybodol bod rhif adnabod unigryw gan bob eglwys, felly at ddibenion ailrecordio ac adrodd, rhaid cwblhau cais ar wahân ar gyfer pob eglwys unigol.

Nodyn 3.5: Anfonebau Cadw

Lle bo modd, dylai anfonebau cadw gael eu cynnwys ar geisiadau terfynol, neu gyda gwariant ychwanegol cymwys er mwyn gwneud yn siwr y bodlonir yr isafswm o £1,000. Lle'r ydych yn gallu cynnwys yr anfoneb gadw mewn hawliad sy'n bodloni'r isafswm, gan gynnwys gwariant cymwys ychwanegol fel bo angen, sicrhewch fod yr holl anfonebau'n cael eu cyflwyno cyn pen 12 mis o'r dyddiad cyflwyno.

Nodyn 3.6: 'dyfarniad grant blaenorol'

Os yw'r gwaith dan sylw wedi bod yn destun dyfarniad grant blaenorol am gostau gwaith adeiladu, gan gynnwys TAW, oddi wrth:

- English Heritage
- Historic Scotland
- Cadw
- Asiantaeth yr Amgylchedd Gogledd Iwerddon
- Cronfa Dreftadaeth y Loteri
- Dosbarthwr arall y Loteri

Bydd yn ofynnol i fannau addoli dalu'r gyfran berthnasol o'r grant a dderbynnir o'r Cynllun Grant Mannau Addoli Rhestredig yn ôl i'r asiantaethau statudol (uchod), oni bai bod y grant gwreiddiol eisoes wedi'i addasu i ystyried y Cynllun Grant Mannau Addoli Rhestredig. Fel llofnodwr, gofynnir i chi ardystio y bydd y man addoli yn talu'r ad-daliadau sy'n ddyledus. Bydd manylion y ceisiadau hyn yn cael eu rhoi i'r asiantaethau dyfarnu grantiau perthnasol.

Nodyn 3.7: 'Cyllid a Thollau EM'

Gall cyflenwi a gosod rhai cymhorthion penodol ar gyfer pobl anabl, a rhai addasiadau penodol i adeiladwaith adeiladau cymunedol rhestredig, gan gynnwys eglwysi, fod yn gymwys i TAW sero gael ei chodi yn yr anfoneb. Mae gwaith o'r fath yn anghymwys o dan y Cynllun Mannau Addoli Rhestredig. I weld p'un a allai eich gwaith arfaethedig fod yn gymwys ar gyfer TAW sero o'r cychwyn, cysylltwch â Chyllid a Thollau Ei Mawrhydi ar 0845 010 9000. Mae Hysbysiad TAW 708 yn ymwneud ag Adeiladau a Gwaith Adeiladu. Mae Hysbysiad TAW 701/7 yn ymwneud â chymhorthion TAW ar gyfer pobl anabl. Gwelir y naill a'r llall yn <http://www.hmrc.gov.uk/>

Os codir tâl TAW arnoch yn anghywir, efallai y bydd eich cyflenwr yn gallu addasu ei gofnodion TAW ac ad-dalu'r TAW i chi. Ceir rhagor o fanylion ynghylch sut y gwneir hyn yn Hysbysiad TAW 700/45: "Sut i gywiro camgymeriadau TAW a gwneud addasiadau neu hawlio".

Cam 4 – Llenwi'r Ffurflen Gais

Peidiwch â llenwi'r ffurflen ond os ydych wedi dilyn y broses 4 cam a ddisgrifir uchod ac yn credu eich bod yn gymwys am y cynllun.

Llenwch y ffurflen gais yn glir a gwnewch yn siwr eich bod wedi llenwi pob adran. Bydd hyn yn gymorth i osgoi unrhyw oedi wrth brosesu a thalu eich hawliad. Ar ôl ei llenwi anfonwch y ffurflen gais i'r Cynllun Grant Mannau Addoli Rhestredig, Blwch Post 609, Casnewydd, De Cymru NP10 8QD.

Os oes arnoch angen unrhyw gymorth, ffoniwch un o'n gweithredwyr ar 0845 601 5945. Codir pris galwad leol am yr alwad.

Adran 1: Manylion Cyswllt	Cyfarwyddiadau
1. Enw/cysegriad y man addoli rhestredig.	Rhowch enw llawn y man addoli rhestredig y mae'r cais yn ymwneud ag ef.
2. Cyfeiriad y man addoli rhestredig.	Rhowch gyfeiriad yr addoldy rhestredig y mae'r cais yn ymwneud ag ef. Sylwch fod yn rhaid nodi enw'r Sir ym mhob achos.
3. Enw'r awdurdod lleol /cyngor y mae'r man addoli rhestredig ynddo.	Rhowch enw'r awdurdod neu'r cyngor lleol lle lleolir y man addoli. Y Cyngor Unedol fydd hwn yng Nghymru a'r Alban. Y Cyngor Dosbarth fydd hwn yng Ngogledd Iwerddon. Yn Lloegr, bydd un ai'n Fwrdeistref Llundain, y Fwrdeistref Fetropolitan, y Cyngor Dosbarth neu'r Cyngor Unedol.
4. Crefydd neu enwad.	Nodwch ba grefydd a/neu enwad a wasanaethir gan y man addoli.
5. Enw'r unigolyn/sefydliad sydd â chyfrifoldeb cyfreithiol am y gwaith sy'n destun y cais.	Efallai mai chi yw hwn, neu gorff arall.
6. Manylion y cyd-lofnodwr	Rhaid iddo fod yn unigolyn sydd mewn swydd gyfrifol yn y corff sydd â chyfrifoldeb cyfreithiol am y man addoli, e.e. offeiriad, gweinidog ac ati.
7. Manylion at ddibenion gohebu.	Nodwch enw'r sawl a fyddai orau i ymdrin ag ymholiadau pe bai'r angen yn codi. Dylech fod yn ymwybodol hefyd y bydd yr unigolyn hwn yn derbyn pob gohebiaeth (gan gynnwys Taliadau ac anfonebau a ddychwelir).
Adran 2: Man Addoli	Cyfarwyddiadau
8.	Gweler Cam 1 yn y nodiadau arweiniad.
9.	Gweler Cam 1 yn y nodiadau arweiniad.
10.	Gweler Cam 1 yn y nodiadau arweiniad.
11.	Gweler Cam 1 yn y nodiadau arweiniad.
Adran 3: Adeilad Rhestredig	Cyfarwyddiadau
12.	Gweler Cam 2 yn y nodiadau arweiniad.
13. Gradd neu gategori rhestru	Mae nifer o raddau neu gategoriâu o adeiladau rhestredig. Os gwyddoch beth yw'r radd neu'r categori rhestru, nodwch ef yma.

Adran 4: Gwariant Cymwys	Cyfarwyddiadau
14.	Gweler Cam 3 yn y nodiadau arweiniad.
15. Disgrifiad o'r gwaith.	Sylwch y bydd angen i ni sicrhau bod y gwaith yn ymwneud ag adeiladwaith yr adeilad fel yr esboniwyd yng Ngham 3 o'r nodiadau arweiniad. Dylech sicrhau bod y dogfennau ategol a amgaeir yn ein galluogi ni i wneud hyn.
16.	Gweler Cam 3 yn y nodiadau arweiniad.
17.	Gweler Cam 3 yn y nodiadau arweiniad
18. Cyfradd TAW net wirioneddol	Bydd angen i ni weld tystiolaeth o'r gyfradd TAW a gytunwyd gyda Chyllid a Thollau EM. Bydd y dystiolaeth hon fel arfer ar ffurf llythyr oddi wrth Gyllid a Thollau EM, a dylid ei gynnwys gyda'ch cais.
19.	Fel uchod.
20.	Gweler Cam 3 yn y nodiadau arweiniad.

Adran 5: Eich hawliad

Dangosir enghreifftiau o hawliadau isod:

Mae'r gwaith ar yr anfoneb yn **gwbl gymwys**:

Cyf. Anfoneb	Cyfanswm Net ①	Cyfradd TAW ②	% o'r Gwaith Cymwys a Adenillir ③	Cyfanswm Gwerth y Grant a Hawliwyd ④
ABC123	£150.00	20%	100%	£30.00

① – Swm cymwys yr anfoneb cyn ychwanegu TAW.

② – Cyfradd wirioneddol TAW a godwyd (20% fydd y gyfradd TAW gyfredol yn y mwyafrif o achosion).

③ – Y gwaith a nodir ar yr anfoneb rydych yn ei ystyried yn gymwys. (Mae'r enghraifft yn gwbl gymwys, ac felly 100% yw hwn). Dim ond yn rhannol gymwys y mae'r enghraifft isod, felly mae hyn yn dangos canran is).

④ – Yr arian yr ydych yn gofyn amdano gan y cynllun grant mewn perthynas â'r anfoneb benodedig.

Mae'r gwaith ar yr anfoneb ond yn **rhannol gymwys**:

Cyf. Anfoneb	Cyfanswm Net ①	Cyfradd TAW ②	% o'r Gwaith Cymwys a Adenillir ③	Cyfanswm Gwerth y Grant a Hawliwyd ④
ABC123	£150.00	20%	75%	£22.50

Yr isafswm y gallwch ei hawlio mewn cais unigol yw'r TAW sy'n codi o waith cymwys sy'n costio £1,000. Os nad ydych wedi gwneud gwaith hyd at y swm hwn, a wnewch chi gadw eich holl ddogfennaeth a chyflwyno'r cais pan fydd gennych yr anfonebau cymwys ychwanegol, a fydd yn dod â'r swm sy'n cael ei hawlio i'r isafswm gofynnol.

Adran 6: Eich manylion talu

Gwneir taliadau dim ond i gyfrifon banc/cymdeithas adeiladu a awdurdodwyd at ddefnydd swyddogol gan y man addoli sy'n destun y cais.

Adran 7: Datganiad

Dylai dau unigolyn gwahanol sydd wedi'u hawdurdodi gan y sefydliad sydd â chyfrifoldeb cyfreithiol dros y man addoli, lofnodi a chydlofnodi'r datganiad hwn. Er enghraifft, efallai mai'r Trysorydd yw'r llofnodydd, a'r offeiriad neu'r gweinidog yw'r cyd-lofnodydd. Dylai'r cyd-lofnodydd fod mewn swydd uwch.

CWESTIYNAU CYFFREDIN

YMHOLIADAU YN YMWNEUD Â RHESTRU

- **Dydw i ddim yn gwybod a yw'r eglwys yn adeilad rhestredig? Sut gallaf gael y wybodaeth hon?**

Cysylltwch naill ai ag Adran Gynllunio eich Awdurdod Lleol, neu'r asiantaeth restru statudol berthnasol (am fanylion ar gyfer cysylltu, cyfeirwch at Atodiad A ar glawr ôl y daflen hon)

Ni fydd atgyweiriadau i adeiladau anrhestredig yn gymwys ar gyfer y cynllun hwn. Fodd bynnag, os ydych yn ystyried bod yr adeilad yn haeddu cael ei restru, dylech ystyried cyflwyno cais i'r asiantaeth restru statudol berthnasol.

- **Os ydw i'n trefnu rhestru fy adeilad nawr, a allaf wneud cais ar gyfer gwaith a wnaed cyn ei restru?**

Na. Ni dderbynnir ceisiadau am waith a wnaed ar adeiladau nad ydynt wedi'u restru ar yr adeg honno, ni waeth a ydynt yn cael eu restru wedyn yn y dyfodol. Ystyrir ceisiadau yn unig am atgyweirio adeiladau sydd wedi'u restru pan wneir y gwaith.

- **Dydw i ddim yn gwybod beth yw'r radd / categori rhestru. Ydy hyn o bwys?**

Nac ydyw, ar gyfer croesgyfeirio'ch manylion ar ein cofrestr o adeiladau rhestredig yn unig y byddwn yn defnyddio'r wybodaeth hon. Gellir gadael C13 yn wag – ni fydd hyn yn achosi oedi o ran prosesu'ch cais.

YMHOLIADAU ANFONEBAU / TAW

- **A allaf wneud cais os ydw i wedi colli fy anfonebau TAW?**

Gallwch ddarparu anfoneb daledig wreiddiol yn eu lle. Os na allwch wneud hynny, bydd angen i'ch contractwr ailgynhyrchu eich anfonebau, ac mae'n rhaid i'r contractwr nodi eu bod yn gopi gwir ac ardystiedig, eu llofnodi a'u dyddio. Rhaid i'r copi o'r anfoneb ddangos yr un dyddiad â'r anfoneb wreiddiol. Os na ddarperir anfoneb addas, bydd hyn yn golygu na dderbynnir y cais.

- **A allaf wneud cais os nad ydw i wedi talu fy anfoneb TAW?**

Na allwch. Mae'n rhaid eich bod wedi talu eich anfoneb TAW cyn gwneud cais am grant o dan y cynllun hwn.

- **A allaf gyflwyno fy holl anfonebau i'r gweithredwr er mwyn iddynt hwy benderfynu beth sy'n gymwys?**

Na allwch. Mae'n hanfodol eich bod yn darllen yr Arweiniad ar y Cynllun Grant Mannau Addoli Rhestredig ac yn cyflwyno dim ond yr anfonebau hynny sydd a wnelont â gwaith sy'n gymwys o dan y cynllun hwn. Bydd cyflwyno nifer fawr o anfonebau amhriodol i'r gweithredwr yn cynyddu'r posibilrwydd o wrthod eich cais, a gall achosi oedi cyffredinol wrth brosesu ceisiadau.

- **A oes rhaid i'r contractwr fod wedi'i gofrestru ar gyfer TAW er mwyn bod yn gymwys?**

Oes.

- **Os byddaf yn gwneud y gwaith yn uniongyrchol a bod yn rhaid talu TAW, a oes modd i mi adennill hyn?**

Oes, ond ar yr amod eich bod yn contractwr sydd wedi'i gofrestru ar gyfer TAW.

- **Gwnaed y gwaith gan contractwr nad yw wedi'i gofrestru/chofrestru ar gyfer TAW. A allwn ni hawlio'r TAW ar gyfer y deunyddiau y gwnaethom eu prynu?**

Na. Ni allwch hawlio TAW ar deunyddiau oni bai eu bod wedi'u cynnwys yn yr adeiladwaith gan contractwr sydd wedi'i gofrestru ar gyfer TAW.

- **A allaf gyflwyno anfonebau sydd dros 12 mis oed os ydynt yn ymwneud â gwaith cymwys?**

Na allwch, bydd anfonebau sydd dros 12 mis oed yn cael eu gwrthod fel rhai anghymwys.

YMHOLIADAU YN YMWNEUD Â'R FFURFLEN GAIS

- A oes ots os na fydd gan y bobl sy'n llofnodi'r ffurflen wybodaeth lawn am y gwaith a wnaed?**

Rhaid mai'r cyd-lofnodwr sydd â'r uwch swydd, a rhaid iddo nodi ei fanylion yn C6. Fodd bynnag, os nad dyma'r unigolyn gorau i gysylltu ag ef ar gyfer ymholiadau, rhaid nodi dewis arall yn C7. Dyma'r unigolyn y byddwn yn cyfeirio pob ymholiad ato ac yn dychwelyd yr holl waith papur iddo.

Os nad oes dewis arall wedi'i nodi yn C7, y cydlofnodwr y ceir manylion amdano yn C6 fydd y prif gyswllt.

Ni allwn gyfathrebu ag unrhyw drydydd parti (h.y. contractwr, pensaer ac ati).

- A fydd y wybodaeth a gyflwynir ar ffurflen gais Mannau Addoli Rhestredig yn cael ei rhannu ag asiantaethau statudol eraill?**

Bydd. Hysbysir asiantaethau statudol am yr holl grantiau a ddyfernir o dan y Cynllun Mannau Addoli Rhestredig. Gwneir hyn er mwyn osgoi'r posibilrwydd o dalu arian cyhoeddus ddwywaith am yr un costau, i bob pwrpas.

- A allaf wneud cais am grant Mannau Addoli Rhestredig ac am grant gan asiantaeth statudol arall am yr un gwaith?**

Gallwch. Fodd bynnag, rhaid i chi sicrhau bod y grant gan yr asiantaeth statudol arall yn ystyried eich grant Mannau Addoli Rhestredig.

Os nad yw'n gwneud hynny, yna bydd yn rhaid i chi ad-dalu iddynt y gyfran berthnasol o'r arian a gewch ar gyfer y grant Mannau Addoli Rhestredig.

- Dyfarniadau grant blaenorol – pam na all y cynllun Mannau Addoli Rhestredig leihau'r swm sy'n ddyledus i'r eglwys, ac ad-dalu'r sefydliad grant yn uniongyrchol?**

Contract rhwng yr eglwys a'r corff sy'n talu'r grant yw unrhyw ddyfarniad grant blaenorol, ac nid yw'n gysylltiedig â'r cynllun hwn.

- Defnyddir yr eglwys yn ogystal ar gyfer cyfarfodydd cymunedol, grwpiau sgowtiaid, ac ati. A yw hyn yn iawn?**

Ydy, mae hyn yn iawn os addoli crefyddol cyhoeddus yw'r prif ddefnydd. Fodd bynnag, os oes unrhyw ran o'r eglwys yn cael ei defnyddio fel llety, nid yw'r elfen hon yn gymwys o dan y cynllun.

Pan fydd anfonebau yn cynnwys yr eglwys a'r llety, rhaid dangos y rhaniad yn y gost yn glir naill ai ar yr anfoneb neu ar y ffurflen gais.

- Mae'r eglwys ar gau ar hyn o bryd am resymau iechyd a diogelwch. Felly, nid yw wedi cynnal chwe gwasanaeth yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. A yw'n dal i fod yn gymwys?**

Ar yr amod bod y gwaith wedi'i ddechrau ymhen cyfnod byr ar ôl cau'r eglwys, a'i bod wedi cael ei defnyddio ar gyfer o leiaf chwe gwasanaeth yn ystod y flwyddyn flaenorol cyn ei chau, mae hyn yn iawn.

Mewn achosion lle mae oedi rhwng y cau a'r gwaith yn dechrau, cysylltwch â'r Llinell Gymorth ar 0845 601 5945 am arweiniad. (Dylech fod yn ymwybodol y gallai fod angen i ni gyfeirio'ch achos at yr Adran Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon am benderfyniad ar gymhwyster eich cais).

- Mae Cwestiwn 23 yn ddryslyd.**

Os ydych yn ei chael hi'n anodd llenwi'r adran hon o'r ffurflen gais, cysylltwch â'r Llinell Gymorth. Fel arall, gadewch y bwlch ar gyfer ateb y cwestiwn hwn yn wag. Ni fydd hyn yn achosi oedi cyn gwneud y taliad, oherwydd gallwn gael y wybodaeth sy'n ofynnol o'r anfonebau. Os oes angen egluro unrhyw bwyntiau arnom, byddwn yn cysylltu â'r sawl a benodwyd i dderbyn gohebiaeth.

YMHOLIADAU YNGHYLCH CYMHWYSTER

- Pam nad yw'r gwaith sy'n gysylltiedig â mynediad ar gyfer pobl anabl yn gymwys?**

Yn gyffredinol, bydd gwaith a wneir mewn perthynas â dyletswyddau o dan y Ddeddf Gwahaniaethu ar Sail Anabledd (DGSA), neu waith arall i hwyluso mynediad i bobl anabl, yn cael ei ystyried yn 'welliannau' neu osodion a gosodiadau ychwanegol.

Dylai gwaith i ddarparu mynediad i gadair olwyn, gan gynnwys ehangu unrhyw fylchau drysau, gosod rampiau neu gael gwared ar bibwaith, a wnaed mewn perthynas â gofynion DGSA, fod yn gymwys o dan y system gymorth TAW, a dylai gael cyfradd TAW sero yn yr anfoneb. Gallai gwaith arall fod yn gymwys am gymorth hefyd. Am wybodaeth ynghylch codi tâl TAW, dylech gysylltu â Chyllid a Thollau EM yn uniongyrchol ar 0845 010 9000 neu edrychwch ar hysbysiad TAW 701/7.

- **Gwaith trydan, plymwaith a gwres – pam nad yw'r rhain yn gymwys?**

Gosodion a gosodiadau yw'r rhain. Mae gwaith yn gymwys yn unig os daw o dan y naill neu'r llall o'r categorïau canlynol:

1. *Mae'r gwaith yn waith dros dro (h.y. goleuadau dros dro, generaduron), ac mae'n cael ei ddefnyddio ar gyfer gwaith atgyweirio cymwys. Rhaid cael gwared ar y rhain ar ôl i'r gwaith gael ei gwblhau.*
2. *Crëwyd y gwaith wrth wneud gwaith atgyweirio cymwys arall (h.y. wrth drwsio wal, difrodwyd gwaith trydan). Yn yr enghraifft hon, dim ond yr elfen a ddifrodwyd sy'n gymwys, ac nid yw'r gwaith a wnaed ar yr un pryd yn gymwys.*

- **A allaf hawlio am dâl cadw yn unig sydd yn llai na £1,000, ond sy'n berthnasol i waith y penderfynwyd arno yn flaenorol drwy'r cynllun?**

Na. Ymdrinnir â phob cais yn unigol, felly rhaid iddynt gyrraedd y trothwy gofynnol, sef £1,000. Os yw eich tâl cadw yn debygol o fod yn is na'r swm hwn, byddem yn eich cynghori i gadw'r cais terfynol nes eich bod yn gallu cynnwys yr anfoneb hon.

YMHOLIADAU CYFFREDINOL

- **Beth yw'r dyddiad cau / terfyn amser ar gyfer cyflwyno cais?**

Trefnwyd bod cyllid ar gael i gynnal y cynllun hyd at 2014/15. Ni ellir gwarantu y bydd y cynllun yn cael ei ymestyn ymhellach na hyn. Bydd y cynllun ond yn derbyn anfonebau hyd at 12 mis o'r dyddiad cyflwyno.

- **A oes cyfyngiad ar nifer y ceisiadau y gallaf eu cyflwyno?**

Nac oes.

- **Apeliadau – Beth allaf ei wneud os derbyniaf daliad nad wyf yn cytuno ag ef?**

Yn y lle cyntaf, dylech gysylltu â'r Llinell Gymorth Mannau Addoli Rhestredig. Os yw'r mater yn parhau heb ei ddatrys, cyfeirir eich cais at yr Adran Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ar gyfer penderfyniad terfynol.

- **Wrth wneud cais, a allwn ni enwebu i bwy y gwneir y taliadau?**

Dylid gwneud taliadau i'r sefydliad sy'n talu'r gost TAW am yr atgyweirio – y Cyngor Plwyf Eglwysig neu gorff priodol fyddai hwn fel arfer.

YMHOLIADAU YN YMWNEUD Â THALIADAU

- **Sut bydda i'n gwybod a fydd fy nghais yn cael ei dalu'n llawn neu a fydd dosraniad pro rata yn cael ei gymhwyso?**

Ni ellir penderfynu hyn nes bod yr holl daliadau wedi'u prosesu a'n bod yn gwybod beth yw'r cyfanswm sy'n ddyledus.

- **Os yw dosraniad pro rata wedi'i gymhwyso i'm taliad, a allaf hawlio'r gweddill eto?**

Na allwch, pan fydd eich anfoneb wedi'i thalu, ni fyddwch yn gallu adhawlio unrhyw swm ychwanegol.

- **Beth os nad ydw i'n hapus â'r dosraniad pro rata sydd wedi'i gymhwyso i'm cais – a fyddaf yn gallu apelio?**

Na fyddwch, bydd y swm pro rata'n cael ei gyfrifo ar sail y cyfanswm a hawlir mewn perthynas â'r terfyn chwarterol yn y cyfnod hwnnw. Bydd yr un dosraniad yn gymwys i bawb sy'n gwneud cais o fewn y cyfnod talu.

- **Os bydd fy nhaliad yn gwrthod, a fydda i'n cael swm llai neu fwy pan ad-delir yr hawliad?**

Na, bydd eich hawliad yn cael ei dalu ar y swm pro rata y cawsoc'h eich hysbysu amdano'n flaenorol.

- **Os ydw i'n gwneud gwaith contract, a fydda i'n cael yr un dosraniad pro rata ar gyfer yr holl hawliadau o fewn y contract?**

Na fyddwch, bydd unrhyw ddosraniad pro rata a gymhwysir yn seiliedig ar y terfynau talu chwarterol, nid eich contract gwaith.

- **Sut y caf wybod fod dosraniad pro rata wedi'i gymhwyso i'm taliad?**

Bydd eich taliad yn nodi manylion y swm cymwys, ynghyd â'r ganran pro rata, a swm y taliad o ganlyniad i hynny.

Atodiad A

Cesglir y wybodaeth ar gyfer cofrestrï cyhoeddus o adeiladau rhestredig gan:

LLOEGR Yr Adran Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon (DCMS)

Dylid cyflwyno ceisiadau ar gyfer defnyddio'r gofrestr ac ymholiadau yn ymwneud â rhestru i:

Heritage Protection Operations Department
1 Waterhouse Square
138-142 Holborn
London EC1N 2ST

Ffôn: 0207 973 3000
<http://www.english-heritage.org.uk>

YR ALBAN Historic Scotland

Longmore House
Salisbury Place
Edinburgh EH9 1SH

Ffôn : 0131 668 8720
<http://www.historic-scotland.gov.uk>

CYMRU Cadw

Plas Carew
Uned 5/7
Cefn Coed, Parc Nantgarw
Caerdydd CF15 7QQ

Ffôn : 01443 336000
<http://www.cadw.wales.gov.uk>

GOGLEDD IWERDDON Asiantaeth yr Amgylchedd Gogledd Iwerddon (NIEA)

Historic Buildings – Listing
Environment & Heritage Service
Historic Buildings
Waterman House
5-33 Hill Street
Belfast
County Antrim
Northern Ireland BT1 2LA

Ffôn: 028 9054 3055 or 028 9054 3075
Ffacs: 028 9054 3150
E-bost: bh@doeni.gov.uk
<http://www.ni-environment.gov.uk/>

Gwneud cais i gael adeilad wedi'i restru

Mae adeiladau'n cael eu hystyried mewn dwy ffordd::

- gall unrhyw un ofyn i'r corff priodol a restrir uchod ystyried adeilad unigol;
- rhestrir adeiladau os nodir eu bod o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig.

Os ydych am i adeilad gael ei ystyried ar gyfer ei restru, dylech anfon y canlynol i'r awdurdod restru perthnasol a nodir uchod:

- ffotograffau clir gwreiddiol o'r adeilad yn dangos pob ochr y gellir mynd ati fel y maent ar hyn o bryd, gan gynnwys ffotograffau o'r tu mewn os yw hynny'n bosibl (nodwch beth ydynt ar gefn y ffotograffau);
- map Arolwg Ordnans neu ran o fap 'A to Z' (neu gynllun safle cyfoes) sy'n dangos ble yn union mae'r adeilad – os yw'n bosibl nodwch o ba gyfeiriad y tynnwyd y lluniau a'i god post;
- unrhyw wybodaeth sydd gennych am nodweddion hanesyddol neu bensaernïol diddorol yr adeilad;
- manylion unrhyw fygythiad i'r adeilad y gwyddoch amdano a allai effeithio ar ei ddiddordeb hanesyddol neu bensaernïol;
- enwau a rhif ffôn cyswllt y perchennog, lle bo'n bosibl.